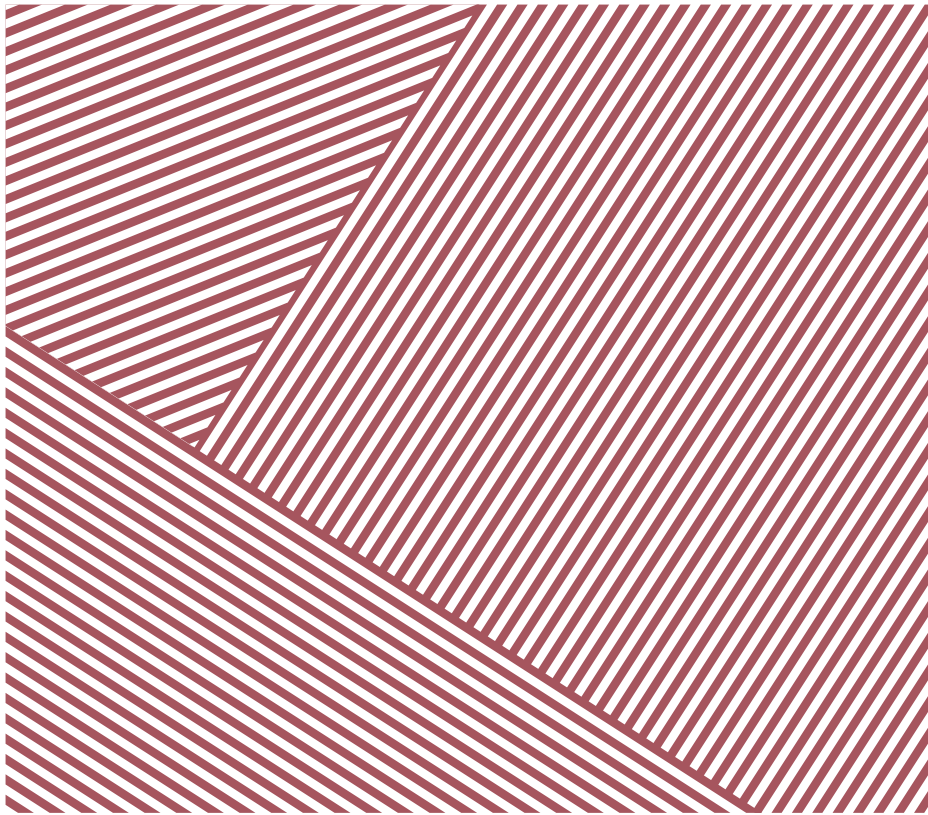

QUADERNS DE PARTICIPACIÓ
CIUTADANA

05

—
PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS
AL MÓN LOCAL

Diputació
Barcelona

#DibaOberta

QUÈ SÓN ELS PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS?

Des de la Diputació de Barcelona entenem els pressupostos participatius com una metodologia innovadora que té com a objectiu incloure la ciutadania en el procés de presa de decisió de com es gastarà una part del pressupost públic.

RECOMANACIONS PER A PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS

Els pressupostos participatius consten de diferents fases. Des de la Diputació de Barcelona us presentem una sèrie de recomanacions per a cadascuna.

FASES DELS PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS:

Impuls FASE 01

Disseny FASE 02

Recollida FASE 03

Filtratge FASE 04

Priorització FASE 05

Avaluació FASE 06

Impuls

Impuls

FASE 01

La primera fase del procés participatiu és l'impuls, és a dir, el punt en què s'inicia el procés. En aquest moment és important que es tinguin en compte les consideracions següents:

- › L'impuls del procés s'ha de fer, preferentment, des d'alcaldia o des de la regidoria de participació, amb la implicació inicial o progressiva d'altres regidories, especialment la d'hisenda.
- › Cal preveure que l'oposició ha d'estar implicada de forma activa durant tot el procés, ja sigui en òrgans creats *ad hoc* (un grup impulsor, una comissió de seguiment, en reunions puntuals...) o en òrgans estables ja existents (consells de la vila, territorials, el ple...).
- › La fase d'execució de les propostes resultants dels pressupostos participatius ha d'estar incorporada al calendari del procés.
- › El procés idealment s'ha de projectar de forma bi-anual i preferiblement s'ha d'iniciar durant el primer any de legislatura.

Disseny

Disseny

FASE 02

La segona fase és el disseny del procés. En aquesta fase cal tenir present els punts següents:

- › L'import que es vol sotmetre a participació ha de ser significatiu, és a dir, ha de tenir capacitat d'incidència en les polítiques del municipi.
- › L'impacte previst del procés participatiu ha de ser sustentable amb els recursos municipals que es tenen i perdurable al llarg del temps.
- › Les «regles del joc» de com seran aquests pressupostos participatius han d'estar definides des de l'inici del procés i de manera compartida amb l'equip tècnic i polític de l'ajuntament i la ciutadania, ja sigui mitjançant un òrgan existent (consell de la vila, sectorial, territorial...) o la creació d'un òrgan *ad hoc*. Aquestes normes de funcionament han de ser flexibles i revisables amb el temps.

Recollida

FASE 03

La tercera fase és la recollida de les propostes, en aquest període és important tenir definits dos aspectes:

- › El primer fa referència a **qui** podrà proposar accions: només la **ciutadania a títol individual empadronada al municipi de més de 16 anys** o bé oberta a altres perfils, com persones del sector **comerciant i empresarial** vinculats al municipi (**IAE**), **entitats inscrites al registre municipal o ciutadania propietària de segones residències**, per exemple. Cal tenir sempre present la realització d'**accions específiques** per incorporar **ciutadania que habitualment no participa** (joves, dones, gent gran, població immigrant...).
- › El segon aspecte té a veure amb la manera **com** recollirem **propostes**. En aquest cas s'aconsella dur a terme una combinació de **metodologies: presencial i en línia**. Per tal de facilitar la comprensió i la futura valoració es recomana que les propostes estiguin mínimament articulades, una bona manera d'aconseguir-ho és fer-ho mitjançant un **formulari**.

Filtratge

FASE 04

La quarta fase és el filtratge de les propostes. En aquesta fase hem de tenir en compte dos aspectes: la definició de criteris i l'establiment dels mecanismes de filtratge.

És recomanable que els criteris s'hagin elaborat de forma compartida amb la implicació de l'equip tècnic de l'ajuntament, l'equip polític i la ciutadania. Aquests criteris han de ser públics i han d'estar definits abans d'iniciar el procés de pressupostos participatius.

Les accions proposades han de ser:

01 CRITERIS GENERALS

- › **Viables legalment i tècnicament**
- › **De competència municipal**
- › **D'interès general**
- › **Inclusives** i respectuoses amb els drets humans
- › **No** han d'estar compromeses amb **qui** les executarà

02 CRITERIS ECONÒMICS

- › **Viables econòmicament**
- › Han de tenir un **límit econòmic** per proposta
- › **No** han d'estar previstes en **despesa ordinària o inversió** de l'ajuntament

03 CRITERIS TERRITORIALS

- › Prèviament s'ha de definir l'**import** (pressupost) o **nombre de projectes** per territori (districte-barri) del municipi, en cas que escaigui

CRITERIS

CRITERIS GENERALS

CRITERIS ECONÒMICS

CRITERIS TERRITORIALS

Filtratge

FASE 04

MECANISMES

Els **mecanismes** que s'utilitzaran per tal de filtrar les propostes són quatre:

01 RECEPCIÓ

En primer lloc, la **recepció** de les propostes es pot dur a terme de forma **presencial** (amb el suport d'una dinamització tècnica) i **en línia**, si escau.

02 APLICACIÓ DE CRITERIS (I)

Un cop les propostes s'hagin rebut a l'ajuntament, cal que l'**equip tècnic de participació** (amb la implicació de les altres àrees si és necessari) apliquin els **critèris** prèviament consensuats i **valorin** les propostes **econòmicament**. Després cal fer-ne el **retorn a la ciutadania** (explicant el motiu de la desestimació, el motiu de l'agrupació amb altres accions o bé la confirmació de passar a la següent fase...).

03 DELIBERACIÓ

S'inicia el moment de **deliberació** amb la **ciutadania** amb l'objectiu d'**agrupar, aprofundir, concretar i seleccionar** les propostes. Aquesta acció es pot dur a terme, per exemple, mitjançant un **òrgan de participació, tallers participatius** o amb altres accions **obertes a la ciutadania**.

04 APLICACIÓ DE CRITERIS (II)

Les propostes **consensuades** es tornen a **valorar tècnicament i econòmicament** per l'equip de **participació ciutadana** de l'ajuntament (i amb la implicació de les altres àrees si és necessari), mitjançant la realització d'un **informe per proposta**.

RECEPCIÓ

APLICACIÓ DE CRITERIS (I)

DELIBERACIÓ

APLICACIÓ DE CRITERIS (II)

Priorització

FASE 05

Les **propostes**, valorades tècnicament i econòmicament, es porten a la **fase de priorització de propostes**, la cinquena fase del procés.

La priorització de les propostes es pot dur a terme de forma **presencial** (mitjançant la dinamització tècnica, consultoria...) o **en línia** (*software* específic), si escau. Cal tenir en compte, en tot moment, **accions específiques** per a la **ciutadania** que habitualment **té dificultats per participar** (joves, dones, gent gran, població immigrada...).

Sigui com sigui s'han de tenir clars els **critèris de priorització**:

- › Quin serà el nombre màxim i mínim de propostes que es podran votar?
- › Quin serà l'import màxim per persona que vota?
- › Es tindrà en compte algun tipus de distribució territorial?
- › Qui podrà votar? (En aquest cas es recomana que siguin persones **majors de 16 anys empadronades al municipi**)

Resultats

FASE 06

La sisena fase fa referència als resultats del procés. En aquest punt cal tenir en compte dos aspectes: com es durà a terme el retorn dels resultats i dissenyar com en farem el seguiment.

RETORN

El retorn dels resultats es pot dur a terme de forma presencial (grup motor, entitats, taules de ciutat, audiències...) o en línia (webs, xarxes socials...). També cal combinar-ho amb els mitjans de comunicació habituals (ràdio, televisió, butlletí i revistes municipals, bustiades, plafons informatius...).

És recomanable que les propostes guanyadores continguin com més informació millor:

- › Nom i breu explicació
- › Nombre de vots recollits
- › Valoració tècnica i econòmica
- › Calendari aproximat d'execució
- › Ubicació territorial
- › Fitxa específica de desenvolupament
- › Traçabilitat

SEGUIMENT

El seguiment de la implementació de les propostes s'ha de dur a terme de forma participada en l'àmbit intern (mitjançant l'equip tècnic i polític de l'ajuntament) i extern (mitjançant l'equip tècnic de l'ajuntament, representants polítics i la ciutadania que ha realitzat propostes o ha participat en la fase de valoracions).

Aquest seguiment s'ha de realitzar mitjançant un òrgan de participació creat *ad hoc*, un òrgan de participació existent o mitjançant reunions i trobades puntuals.

Avaluació

FASE 07

Finalment, trobem la fase d'avaluació del procés participatiu.

- › Tot procés de pressupostos participatius ha de tenir una avaluació participada del projecte amb l'equip tècnic de l'ajuntament, amb la implicació de l'equip polític i la ciutadania.
- › Aquesta avaluació participada es pot realitzar mitjançant un òrgan de seguiment ja creat (consell de la vila, comissió de seguiment), de qüestionaris (en línia) o de sessions de treball o tallers puntuals.

Comunicació

Finalment, al llarg del procés és indispensable que hi hagi una bona estratègia de comunicació.

Cal combinar diferents canals de comunicació en les diferents fases del procés:

- › Mitjans tradicionals (ràdio, TV, revista o butlletí municipal)
- › Internet (web, xarxes socials, correu electrònic, apps, e-mailing)
- › Actes presencials (reunions, punts d'informació al carrer, estands en fires)
- › Altres mitjans (tríptics, fullets, cartells, lones, bustiades).

Preguntes Clau

Abans d'iniciar un procés de pressupostos participatius al vostre municipi és important que dediqueu una estona a reflexionar al voltant d'alguns aspectes com els que teniu a continuació:

IMPULS DEL PROJECTE

- › Qui té la iniciativa d'impulsar els pressupostos participatius?, ha estat l'equip tècnic?, l'equip de govern?, a demanda de l'oposició?, a petició de la ciutadania?
- › Des de quina àrea de l'ajuntament s'impulsarà el procés?, la col·laboració entre àrees de l'ajuntament serà des de l'inici del procés?, entre quines àrees es farà?
- › Quin rol penseu que ha de tenir l'oposició durant el procés participatiu?, en quines fases ha d'intervenir?
- › El procés el durà a terme l'equip tècnic de l'ajuntament o una consultoria externa?, la consultoria intervindrà en tot el procés o només en alguna de les fases?
- › Quina durada temporal teniu prevista per a tot el procés participatiu?, la implementació dels resultats de la votació la compteu com a part del procés de pressupostos participatius?, quina durada es preveu que tingui?

DISSENY DEL PROCÉS DE PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS

- › Quina quantitat del pressupost municipal es posarà a disposició de la ciutadania?, quin tant per cent del pressupost total representa?
- › De quina partida es tracta (inversió, romanent, despesa corrent...)?
- › Amb quina periodicitat s'ha projectat el pressupost?, anual?, bianual?
- › Com es definiran les «regles del joc» del pressupost participatiu?, hi intervindrà cap òrgan participatiu existent?, el consell de la vila?, un consell sectorial o territorial?, es crearà cap òrgan específic?, com funcionarà?, com treballarà?
- › Qui participarà en la definició de les «regles del joc» del pressupost participatiu?, només l'equip de govern?, només l'equip tècnic?, hi participarà la ciutadania?

RECOLLIDA DE LES PROPOSTES REALITZADES PER LA CIUTADANIA

- › Com es durà a terme la recollida de propostes?, quina metodologia s'emprarà?, es vehicularà a través de cap òrgan de participació concret?, en línia?
- › Qui podrà presentar les seves propostes?, només entitats?, ciutadania a títol individual?, es farà a partir d'un nombre determinat de ciutadans/es encara que no formin part de cap entitat?, només si s'està empadronat/da al municipi?, no hi haurà límits?
- › S'ha plantejat cap acció específica per als col·lectius més vulnerables o sovint poc representats (gent gran, població immigrada, joves...)?

FILTRATGE DE LES PROPOSTES

- › Com es durà a terme el filtratge de les propostes?, es vehicularà a través de cap òrgan de participació concret?, s'ha creat cap «reglament» de funcionament?
- › Quin serà el circuit intern que seguiran les propostes un cop hagin arribat a l'àrea tècnica des d'on s'ha impulsat el pressupost participatiu?
- › Quins criteris s'establiran?, tècnics?, polítics?, econòmics?
- › Qui dissenyarà aquests criteris?, l'equip tècnic?, l'equip de govern?, les entitats?, un òrgan de participació mixt?

SELECCIÓ DE LES PROPOSTES

- › Com es duran a terme les votacions?, de forma presencial?, només en línia?, es combinaran les dues metodologies?
- › Hi haurà cap tipus de condicionants a l'hora de votar les propostes?, només se'n podran votar un nombre determinat?, s'hauran de prioritzar?, hi haurà un límit econòmic?, territorial?, per àmbit?
- › Qui podrà votar?, només les entitats?, la ciutadania empadronada al municipi?, comerciants i segones residències?, tothom, sense límits?, s'ha plantejat cap acció específica per als col·lectius més vulnerables o sovint poc representats (gent gran, població immigrada, joves...)?

RESULTATS DELS PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS

- › Com es durà a terme el retorn dels resultats de les votacions?, quins mitjans o canals s'empraran? es durà a terme a través del consell de vila o d'un altre consell?
- › Quin tipus d'informació s'hi recollirà?, el pressupost?, les accions?, el calendari de desplegament?
- › Hi ha previst cap òrgan de seguiment de les propostes seleccionades?, quin funcionament tindrà? és durà a terme a través del Consell de Vila o d'un altre consell?
- › Qui formarà part d'aquest òrgan de seguiment?, només l'equip tècnic?, només l'equip de govern?, només la ciutadania?, un òrgan mixt?

L'AVALUACIÓ DEL PROCÉS

- › S'ha previst dur a terme una avaluació del procés realitzat o d'alguna de les seves fases?, hi ha previst cap òrgan d'avaluació?, quin funcionament tindrà?
- › Qui participarà en l'avaluació?, només l'equip tècnic?, només l'equip de govern?, només la ciutadania?, un òrgan mixt?, depèn de la fase?

**Diputació
Barcelona** | Àrea d'Atenció
a les Persones

**Gerència de Serveis d'Igualtat i Ciutadania
Servei de Convivència, Diversitat
i Participació Ciutadana**

Recinte Mundet. Edifici Migjorn, 3a
Passeig de la Vall d'Hebron, 171
Telèfon 934 049 220
s.conviven.participa@diba.cat